

GYSTRAŠENÍ CIGÁNI

Môj dedko Ondrej mi veľmi rád rozpráva príbehy a príhody zo svojich mladých čias. Najradšej mám príhody o Cigánoch, o tom, čo s nimi oni – parobci vyvádali.

V päťdesiatych rokoch minulého storočia žili Cigáni vo svojich chatrčiach, v osadách vždy niekde za dedinou okolo vody. Bolo všeobecne známe, že sa veľmi boja, keď niekto z ich osady zomrie. Ak sa niečo také stalo, tak bolo zvykom, že do pohrebu všetci príbuzní i ostatní členovia z osady sedeli celý deň aj celú noc pri truhle mŕtveho. Vraj preto, aby sa na nich nebožtík nenahneval a nechodil ich po smrti strašiť. Nebolo tomu ináč ani vtedy, keď zomrel starý, vážený Cigán – vajda Béla. Podľa zvyku, keď sa zvečerilo, zišli sa malí aj veľkí pri Bélovej truhle. Malí driemali a tí väčší a dospelí hrali karty, popíjali pálenku, ba aj na husle zahrali obľúbené melódie nebožtíka.

Parobci z dediny sa zišli po dennej robote v krčme. Keď sa krčmára pýtali, kde sú Cigáni, že ani jedného v krčme niet, dozvedeli sa, čo sa stalo. A roztopašní mládenci dostali nápad. Čo tak nastrašiť Cigánov. Slovo dalo slovo a plán bol na svete. Okolo pol jedenástej v noci vybrala sa partia šiestich mládencov do osady „za vodu“. Najodvážnejší z nich – Matej vošiel do chatrče, kde sedeli osadníci okolo truhly. Obchádzajúc okolo truhly, vyjadroval svoj súcit s pozostalými a nebadane priviazal mŕtvemu o malíček ruky tenký povrázok, ktorý natiahol ku škáre chatrče. Za chatrčou čakali ostatní, ktorí ten povrázok vytiahli a čakali na vhodnú chvíľu.

Matej popri potešovaní a vyjadrovaní svojho smútku nad stratou takého dobrého človeka ako bol Béla, podpichol hlavne starších, že kým Béla – vajda žil, nechceli ho poslúchať a teraz za ním plačú. Že on má dojem, že oni sú radi, že ho niet. Samozrejme Cigáni nechceli pripustiť, že Matej má pravdu. Tvrdili, že oni ho mali radi a keby bol medzi nimi, boli by veľmi radi. Matej znova vytiahol svoj tromf a pýtal sa ich, či poznajú vetu: „Aj mŕtvy by še v hrobe obracel“. Pozerali naňho, nevedeli, čo tým myslí. A milý Matej len na to čakal. Hneď sa ujal slova: „Každý z Vás tu nad truhlou vypovie slová, že Bélu mal nadovšetko rád. Ak Béla uzná, že je to pravda, bude to v poriadku. Ale ak to neuzná, uvidíte, čo sa stane.“

Dosť dlho trvalo, kým sa našiel prvý odvážlivec, ktorý podišiel k truhle a povedal: „Belku, šak znaš, jak ja ce rad vidzel. Ta ozdaj me nebudžeš chodzic strašic...“ Len čo to dopovedal, samopašní parobci potiahli povrázok a ruka sa pohla.

Vraj, dedko mi hovoril, mala som to vidieť, čo v tej chatrči nastalo. Trma-vrma, chaos, krik, vresk, že Bela ožil. Samozrejme, mládenci sa rýchlo vyparili a na druhý deň musel pán farár presviedčať osadníkov, že to sa im asi od tej pálenky rozum mútil. No oni sa nedali a tvrdili, že na vlastné oči videli, ako Béla ruku dvíhol. Od tohto zážitku sa ešte viac báli, keď niekto zomrel a nechceli ani okolo cintorína chodiť.

Ja som nechcela veľmi dedkovi veriť, ale on skončil slovami: „Či už veríš, alebo nie, tak to veru bolo.“

Katarína Andrejčáková
7. ročník ZŠ KYSAK